

Opdrachtgever

IWI

Inspectie Werk en Inkomen
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Opdrachtnemer

IWI

Onderzoek

Uitkeringsintake CWI-gemeenten

Startdatum – 1 juli 2006

Einddatum – 1 december 2006

Categorie

*Toezicht en functioneren van sociale
zekerheid*

Afspraken over de uitkeringsintake WWB Verkennende studie in vijf regio's

Doel en vraagstelling

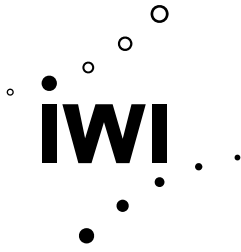
Blijken de bekende signalen van gemeenten die duiden op een probleem tussen CWI en gemeenten waar het gaat om de uitkeringsintake juist te zijn?

Conclusie

Wie in aanmerking wil komen voor een bijstandsuitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB), moet zich sinds 2002 melden bij het CWI voor een intake. Voorheen was deze uitkeringsintake WWB een taak van gemeenten. Bij de start van de nieuwe structuur uitvoering werk en inkomen (SUWI) is de intake bewust aan CWI toebedeeld: de cliënt komt daar meteen in aanraking met vacatures, en bovendien wordt recht gedaan aan de eenloketgedachte. De inspectie heeft in vijf CWI-regio's onderzocht of en in hoeverre er sprake is van een overdracht van de bij CWI belegde taken naar gemeenten. Verder heeft de inspectie gekeken in hoeverre de afspraken tussen CWI's en gemeenten voldoen aan de randvoorwaarden waaronder CWI een beperkte uitkeringsintake voor de WWB mag uitvoeren. DE betrokken CWI's geven aan dat zij, in ruil voor de overdracht van de uitkeringsintake, meer ruimte hebben voor arbeidsbemiddeling. De betrokken gemeenten zijn over het algemeen sceptisch ten aanzien van laatstgenoemde aspect. De Wet werk en bijstand (WWB) biedt gemeenten grote ruimte om een eigen beleid te ontwikkelen. Dit schept mogelijkheden voor maatgerichte activering naar werk. Een kenmerk van de populatie in de WWB is dat een groot aantal cliënten zeer ver van de arbeidsmarkt staat. De inspectie heeft bij een aantal gemeenten onderzocht op welke wijze zij beleid ten uitvoer brengen gericht op activering van cliënten. Geconcludeerd wordt dat de inzet van de gemeenten om bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt weer geschikt te krijgen goed is. De resultaten zijn echter beperkt. Het overgrote deel van deze groep bijstandsgerechtigden heeft na afloop van een traject voor sociale activering nog steeds een slechte kans om werk te vinden. Wel scoort ongeveer de Bron: Bibliotheek SZW

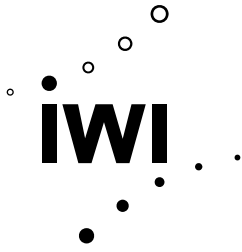
Afspraken over de uitkeringsintake WWB

Verkennde studie in vijf regio's

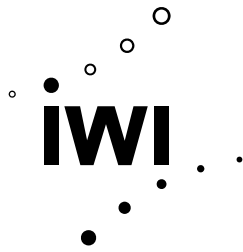

Afspraken over de uitkeringsintake WWB

Verkennde studie in vijf regio's

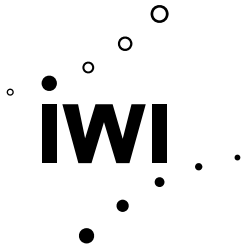

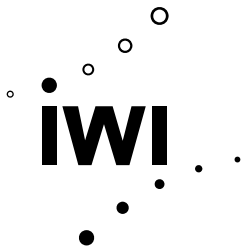
V06/14, november 2006

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Wettelijke bepalingen	5
1.2	Eerder onderzoek	5
1.3	Jaarplan CWI 2006	6
1.4	Onderzoek naar de uitkeringsintake WWB	7
2	De uitkeringsintake WWB in de vijf onderzochte CWI-regio's	9
2.1	De invulling van de uitkeringsintake WWB in 2005 en 2006	9
2.2	Afspraken tussen CWI's en gemeenten	10
2.3	Toename uitvoeringslasten voor gemeenten?	12
2.4	Meer accent op preventie en uitstroom bij CWI's?	13
3	Samenvatting en conclusies	15

1 Inleiding

1.1 Wettelijke bepalingen

Bij de start van de nieuwe structuur uitvoering werk en inkomen (SUWI) in 2002 is er bewust voor gekozen om de uitkeringsintake ingevolge de Wet werk en bijstand (WWB), die voorheen was belegd bij de gemeenten, toe te delen aan het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Door de positionering van de uitkeringsintake bij het CWI kan de cliënt onmiddellijk geconfronteerd worden met de mogelijkheden voor werk en wordt recht gedaan aan de één-loket-gedachte.¹

De taken van het CWI² ten aanzien van de uitkeringsintake zijn in de regelgeving gedetailleerd aangegeven (zie artikel 21 en 28, van de Wet SUWI³, artikel 2.3, lid 3, van het Besluit SUWI⁴ en artikel 2.2 tot en met 2.5, van de Regeling SUWI⁵). Deze taken hebben voornamelijk betrekking op het in ontvangst nemen van de bijstands aanvragen en het zorg dragen voor de juistheid, volledigheid en consistentie van de daarbij behorende gegevens en bewijsstukken.

Over de uitvoering van de uitkeringsintake en de overdracht van de aanvraag sluit het CWI overeenkomsten met burgemeester en wethouders (zie artikel 2.6 van de Regeling SUWI). Hierin komt naar voren dat de ketenpartners in de nieuwe structuur moeten samenwerken en afspraken maken over de uitvoering van hun wettelijke taken.

1.2 Eerder onderzoek

In de praktijk bleek de samenwerking tussen CWI en gemeenten op het terrein van de uitkeringsintake soms moeizaam te verlopen. Voor de inspectie was dit in 2004 aanleiding om onderzoek hiernaar te doen, wat resulteerde in de rapporten "Intake en beoordeling bij de bijstand" en "Afgesproken?".⁶

In genoemde rapporten werd door de inspectie vastgesteld dat de door de CWI's overgedragen dossiers niet altijd compleet waren. Dit bleek te passen binnen een landelijke afspraak⁷ tussen CWI en gemeenten over de volledigheid van de intake, op grond waarvan het CWI niet alle documenten zelf hoeft te verzamelen, maar ook mag aangeven welke documenten nog ontbre-

¹ Nota naar aanleiding van het verslag d.d. 3 mei 2001, Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 27 588, nr. 8.

² Waar in deze rapportage wordt gesproken over 'CWI', wordt daarmee bedoeld op de Centrale organisatie werk en inkomen als bedoeld in hoofdstuk 4 van de Wet SUWI. Waar in deze rapportage wordt gesproken van 'het CWI', 'CWI's' of 'regionale CWI-vestigingen', worden daarmee bedoeld de Centra voor werk en inkomen, genoemd in artikel 24 van de Wet SUWI.

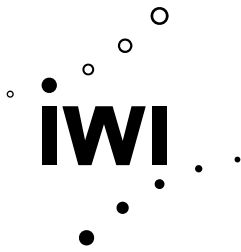
³ Wet van 29 november 2001, Stb. 2001, 624, laatstelijk gewijzigd bij wet van 22 december 2005, Stb. 2005, 710.

⁴ Besluit van 20 december 2001, Stb. 2001, 688, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 16 december 2005, Stb. 2005, 724.

⁵ Besluit minister SZW en staatssecretaris SZW van 21 december 2001, Stcrt. 2001, 2, laatstelijk gewijzigd bij besluit minister SZW en staatssecretaris SZW van 14 december 2005, Stcrt. 2005, 248.

⁶ Zie www.iwiweb.nl / Publicaties / Rapporten (13 mei 2005).

⁷ Zie voor deze afspraak het rapport 'Afgesproken?', blz. 9.

ken, om te kunnen spreken van een volledige aanvraag. In een aantal gevallen bleek echter aan deze afspraak onvoldoende uitvoering te worden gegeven, waardoor alsnog sprake was van onvolledigheid van dossiers.

Verder bleek de toets op juistheid en consistentie van de aangeleverde bewijsstukken niet altijd voldoende kritisch te worden uitgevoerd door het CWI en bleken gemeenten in bijna alle gevallen zelf eerst nog gegevens te verzamelen alvorens de claimbeoordeling uit te voeren. De inspectie concludeerde dat hiermee niet werd voldaan aan de één-loket-gedachte, waarmee de klantgerichtheid van de uitvoering in het gedrang komt, en dat de onderzochte organisaties zich niet precies aan de beoogde taakverdeling hielden.⁸

In zijn reactie op de IWI-rapporten⁹ gaf de staatssecretaris aan, dat de noodzakelijke inspanningen van de ketenpartners om dubbele uitvraag tegen te gaan niet vrijblijvend zijn en dat hij ter zake een voorstel zou indienen tot aanpassing van de SUWI-wetgeving in 2007. Naar de mening van de staatssecretaris was het aan de partijen om hun lokale/regionale samenwerking zo in te richten dat hieraan voldaan wordt. Zij kunnen afspraken maken over de onderlinge taakverdeling bij de uitvraag en de volgtijdelijkheid, als vanuit burgerperspectief maar geborgd wordt dat gegevens slechts eenmaal aan de klant worden gevraagd. Ook gaf de staatssecretaris aan dat (op de langere termijn) bepalingen over de werkprocessen uit de wet kunnen worden verwijderd en meer mogelijkheden aan de organisaties kunnen worden geboden om samen te werken en middelen in te zetten, ongeacht de plek in de keten waar de burger zich bevindt. Eén en ander zou worden betrokken bij de SUWI-evaluatie.

1.3 Jaarplan CWI 2006

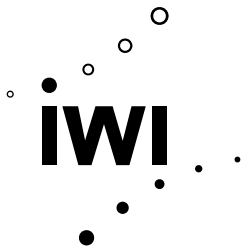
In het kader van het jaarplan CWI 2006 ontstaat opnieuw discussie over de uitkeringsintake als blijkt dat een efficiencykorting op de rijksbijdrage bij CWI leidt tot de uitvoering van een beperkte intake voor de WWB. De intake zal door het CWI niet meer door vervolgsafspraken met de cliënt volledig worden gemaakt (bijvoorbeeld als de cliënt niet alle benodigdheden voor de uitkeringsaanvraag bij zich heeft).¹⁰

De staatssecretaris heeft (conform artikel 46, lid 1, van de Wet SUWI) zijn goedkeuring gehecht aan het jaarplan CWI 2006. Daarbij heeft hij met CWI een aantal afspraken gemaakt, die zijn op te vatten als randvoorwaarden waaronder het CWI voor de WWB een beperkte intake mag uitvoeren. Afsproken is dat de nieuwe werkwijze dient te worden afgestemd met de ketenpartners, waarbij de lasten voor deze partners niet mogen toenemen en de kwaliteit van de dienstverlening op hetzelfde peil dient te blijven door een intensivering van de inspanningen op het terrein van preventie en uitstroom.

⁸ Zie 'Intake en beoordeling bij de bijstand', blz. 9 en 10.

⁹ De rapporten werden bij brief van 13 mei 2005 door de staatssecretaris van SZW aan het parlement aangeboden, tezamen met het rapport 'De burger bediend!' van de commissie-Keller.

¹⁰ Zie bladzijde 19 van het jaarplan CWI 2006 op www.cwinet.nl / Over CWI / Beleid en resultaten.

De gemeenten werden in een gezamenlijke brief van CWI, VNG en Divosa d.d. 18 november 2005 geïnformeerd over de CWI-dienstverlening per 1 januari 2006.¹¹ In de brief wordt aangegeven, dat over de lokale uitwerking nadere afspraken gemaakt moeten worden tussen individuele CWI-vestigingen en gemeenten. Uit een ledenbrief van de VNG d.d. 28 februari 2006 blijkt dat over de wijziging in de dienstverlening onrust is ontstaan bij gemeenten.¹²

1.4 Onderzoek naar de uitkeringsintake WWB

Bij de inspectie zijn ten aanzien van een aantal gemeenten signalen bekend, die erop duiden dat zij te maken hebben gekregen met voorstellen van het CWI om de uitkeringsintake over te dragen. Een tweetal gemeenten heeft zich hierover met een brief tot de staatssecretaris van SZW gewend. Deze signalen zijn voor de inspectie aanleiding geweest om (opnieuw) een onderzoek in te stellen naar de uitkeringsintake WWB.

In het onderzoek is door de inspectie nagegaan of en zo ja, in hoeverre sprake is van overdracht van de uitkeringsintake van CWI naar gemeenten. Verder is gekeken in hoeverre in de afspraken tussen CWI en gemeenten is voldaan aan de randvoorwaarden die de staatssecretaris heeft gesteld aan de uitvoering door het CWI van een beperkte uitkeringsintake voor de WWB.

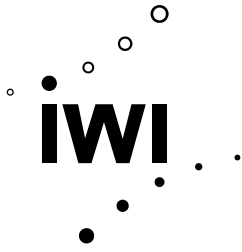
Het gaat om een verkennend onderzoek, dat beperkt is tot de gemeenten en CWI-regio's waarover bij de inspectie signalen bekend zijn. Het betreft in totaal een vijftal CWI-regio's, verspreid over het land. In het kader van het onderzoek zijn interviews gehouden met de managers van de vijf regionale CWI-vestigingen en met vertegenwoordigers van elf van de tot de desbetreffende regio's behorende gemeenten. De interviews werden gehouden aan de hand van een gestandaardiseerde vragenlijst. Van de interviews zijn verslagen gemaakt, die als input hebben gediend voor de thans voorliggende rapportage.

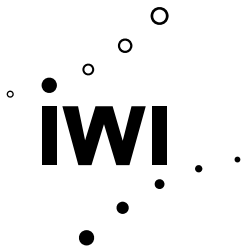
Verder hebben achtergrondgesprekken plaatsgevonden met CWI, VNG en de betrokken beleidsdirecties van het ministerie van SZW. Ook de informatie uit deze gesprekken is gebruikt voor deze rapportage, evenals elementen uit de recente SUWI-evaluatie.¹³

¹¹ Zie www.vng.nl / Brieven / Overige brieven 2005.

¹² Zie www.vng.nl / Brieven / Ledenbrieven 2006.

¹³ De SUWI-evaluatie werd door de staatssecretaris bij brief d.d. 28 augustus 2006 aangeboden aan het parlement.

2 De uitkeringsintake WWB in de vijf onderzochte CWI-regio's

2.1 De invulling van de uitkeringsintake WWB in 2005 en 2006

In de interviews is allereerst gekeken naar de invulling door het CWI van de uitkeringsintake WWB in 2006 en de verschillen die daarbij zijn opgetreden in vergelijking met de situatie van vóór 2006. Hierbij is tevens gevraagd of er naar de mening van CWI respectievelijk gemeente sprake is van een volledige overdracht van de uitkeringsintake van CWI naar gemeente.

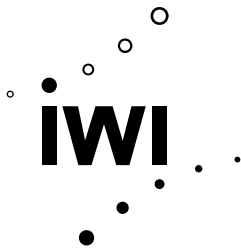
In de oude situatie van vóór 2006 werd de uitkeringsintake door het CWI uitgevoerd. Hiervoor maakte het CWI na de werkintake (conform artikel 2.3, lid 3, van het Besluit SUWI) een aparte afspraak met de klant. De klant moest bij die afspraak de benodigde gegevens bij het CWI inleveren, waarna het CWI (conform artikel 28, lid 2, van de Wet SUWI en paragraaf 2.2, van de Regeling SUWI) controleerde of het aanvraagformulier juist en volledig was ingevuld en of de aangeleverde gegevens juist, volledig en consistent waren.

Een aantal van de geïnterviewde gemeenten was (zeer) tevreden over de kwaliteit van de uitkeringsintake door het CWI. Andere gemeenten deden de intake echter zelf nog eens over, hetzij omdat ze niet tevreden waren over de door het CWI geleverde kwaliteit hetzij omdat zij zichzelf een beeld wilden vormen van de klant. Voor deze laatste gemeenten zal nu in strikte zin geen sprake zijn van overdracht van de uitkeringsintake, althans niet met ingang van 2006, aangezien zij deze immers zelf al deden vóór 2006.

Uit de interviews komt naar voren dat in 2006 een verschuiving heeft plaatsgevonden in de taakverdeling tussen gemeenten en CWI.

Nadat de klant zich bij het CWI heeft gemeld, voert het CWI in de nieuwe situatie nog een aantal activiteiten uit, waarmee invulling wordt gegeven aan het bepaalde in artikel 21 en 28, lid 1, van de Wet SUWI. Dit betreft de *klantherkenning* (waaronder registratie NAW-gegevens, GBA-verificatie en ID-check), de *werkintake* en het *vastleggen van de meldingsdatum*. Tevens beziet het CWI globaal of de klant mogelijk in aanmerking komt voor een WWB-uitkering, in welk geval aan hem het *aanvraagformulier WWB* wordt uitgereikt. Vier van de vijf in het onderzoek betrokken CWI's geven ook het zogenoemde *boodschappenlijstje* aan de cliënt mee (een lijstje met de ten behoeve van de uitkeringsintake te overleggen stukken). Bij één CWI-regio is ook dit laatste een taak voor de gemeente geworden, nadat de klant zich daar gemeld heeft.

In de verdere gang van zaken en de overdracht aan de gemeente zijn regionaal verschillen te zien. Soms neemt het CWI met de klant het aanvraagformulier door en wordt *voorlichting* gegeven over de verdere procedure. Het kan zijn dat het CWI voor de klant een *afspraak* maakt met de gemeente, waar hij zich met het ingevulde aanvraagformulier en de bewijsstukken dient te melden. Maar het kan ook zijn dat de klant zelf een afspraak dient te maken met de gemeente. Behoudens één uitzondering neemt geen enkele van de in het onderzoek betrokken CWI-vestigingen de *aanvraag* nog in ontvangst. Bij de ene vestiging waar dit wel nog het

geval is, dienen het formulier en de bewijsstukken bij het CWI te worden ingeleverd, waarna het CWI het dossier (na een globale controle) overdraagt aan de gemeente.

Al de geïnterviewde gemeenten voeren na de overdracht van het dossier de uitkeringsintake verder geheel zelf uit voor wat betreft *het volledig maken van de aanvraag en de controle op juistheid en consistentie*. Op één gemeente na zijn alle gemeenten op grond hiervan van oordeel dat sprake is van een volledige overdracht van de uitkeringsintake van CWI naar gemeente.

De ene gemeente die deze mening niet is toegedaan, baseert zich hierbij op de activiteiten die het CWI nog uitvoert bij de melding van de klant. Ook twee CWI's zijn op grond van bedoelde activiteiten van mening, dat van een volledige overdracht van de uitkeringsintake geen sprake is.

Eén CWI gaf aan dat de gemeente de uitkeringsintake weliswaar feitelijk en volledig gaat uitvoeren, maar dat het CWI daar nog wel verantwoordelijk voor blijft. Twee CWI's zijn van mening dat sprake is van een volledige overdracht van de uitkeringsintake.

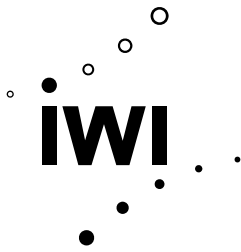
2.2 Afspraken tussen CWI's en gemeenten

De staatssecretaris heeft met CWI afgesproken, dat de nieuwe werkwijze (het uitvoeren van een beperkte uitkeringsintake) wordt afgestemd met de ketenpartners. De inspectie heeft daarom in het onderzoek gekeken naar het besluitvormingsproces, met name of er tussen gemeenten en het CWI overleg is geweest over de wijzigingen, of daarbij overeenstemming is bereikt en of de afspraken zijn vastgelegd.

Uit het onderzoek is gebleken dat gemeenten veelal verrast werden door de gezamenlijke brief d.d. 18 november 2005 van CWI, VNG en Divosa over de CWI-dienstverlening per 1 januari 2006. In één regio hebben gemeenten aangegeven, dat men in verband hiermee de rol van de eigen landelijke vertegenwoordigers ter discussie heeft gesteld. Vervolgens is over de problematiek gesproken, veelal op initiatief van de lokale CWI-manager en in het Regionale ketenoverleg (Reko).

In de vijf in het onderzoek betrokken CWI-regio's werd over de dienstverlening overeenstemming bereikt tussen het CWI en gemeenten. De afspraken zijn vastgelegd in verslagen van het Reko en/of procedurebeschrijvingen. Nergens heeft aanpassing van de Service Niveau Overeenkomst (SNO) plaatsgevonden of zijn de afspraken neergelegd in een door het CWI en het college van burgemeester en wethouders ondertekende overeenkomst.¹⁴

¹⁴ Het CWI heeft op grond van artikel 2.6 van de Regeling SUWI de mogelijkheid om over de uitvoering van de uitkeringsintake en de overdracht van de aanvraag overeenkomsten te sluiten met burgemeester en wethouders.

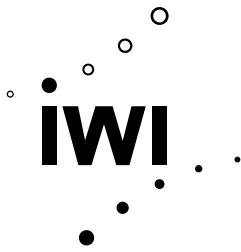
Hierbeneden wordt per CWI-regio (geanonimiseerd) aangegeven wat de bevindingen zijn. Ook in paragraaf 2.4 wordt op deze wijze, in dezelfde volgorde, per CWI-regio gerapporteerd.

Eén CWI heeft aangegeven, dat er in goed overleg overeenstemming is bereikt en dat van een dictaat geen sprake was. Gemeenten hadden de mogelijkheid om de voorstellen af te wijzen, in welk geval het CWI het probleem op andere wijze had moeten oplossen. Ook een gemeente uit deze regio is van mening dat alles in goed overleg is verlopen. Een andere gemeente uit dezelfde regio geeft aan, dat men geconfronteerd werd met een volledig uitgewerkt voorstel van het CWI om de uitkeringsintake geheel over te dragen, zonder dat alternatieven voorhanden waren. Deze gemeente zegt niet te hebben overwogen het CWI te houden aan de taakverdeling ingevolge de Wet SUWI, aangezien er op dat moment onderhandelingen gaande waren over de vorming van een bedrijfsverzamelgebouw, welk proces men niet wilde frustreren. Alle onderzochte gemeenten in deze regio zijn op zichzelf tevreden, dat zij de uitkeringsintake weer zelf kunnen uitvoeren of hebben daar geen moeite mee.

In een andere regio zijn de wijzigingen in gezamenlijk overleg besproken. De desbetreffende gemeente is van mening, dat de oude situatie van vóór de Wet SUWI (toen de gemeente nog zelf de uitkeringsintake deed) beter was. Om deze reden heeft deze gemeente geen problemen met de wijzigingen.

Een ander CWI heeft aangegeven, dat er weliswaar in het Reko overeenstemming is bereikt, maar van de zijde van de gemeenten niet van harte. De gemeenten zouden in het belang van de klant toch hebben ingestemd (een alternatief zou zijn om onvolledige dossiers terug te sturen naar het CWI). Volgens twee van de betrokken gemeenten is geen sprake geweest van overleg, maar van een eenzijdig besluit van het CWI, waardoor noodgedwongen nieuwe afspraken moesten worden gemaakt om een ketenpartner in nood te helpen. Bovendien kwam het CWI de geldende SNO al niet meer na nog voordat dit met de gemeenten was afgesproken. De gemeenten in deze regio zijn van mening, dat op deze manier de gevolgen van de bezuinigingen bij het CWI eenzijdig worden afgewenteld op de gemeenten. Zij hebben het CWI, ondanks hun instemming in het Reko, formeel in gebreke gesteld vanwege het niet nakomen van de SNO (waarin is afgesproken dat 90 procent van de door het CWI over te dragen dossiers volledig dient te zijn). Tevens hebben de gemeenten in deze regio een brief over deze kwestie gestuurd naar de Vaste Commissie voor SZW van de Tweede Kamer.

In een andere CWI-regio zijn alle gemeenten, behalve één, akkoord gegaan met de voorstellen van het CWI. Het CWI heeft aangegeven blij te zijn met de medewerking van de gemeenten. De CWI-medewerkers zeggen het gevoel te hebben, dat zij werkinhoudelijk erop achteruit zijn gegaan door de gewijzigde dienstverlening. De gemeente die aanvankelijk niet akkoord ging, was van mening dat het CWI zijn taken diende uit te voeren. De gemeente is later alsnog akkoord gegaan. Eén gemeente gaf in het interview aan, dat men geen problemen heeft met de wijzigingen omdat de uitkeringsintake in het verleden niet vlekkeloos verliep en door de gemeente nog eens werd overgedaan. Het college van burgemeester en wethouders in de laatstbedoelde gemeente is echter node akkoord gegaan met de voorstellen, omdat men het gevoel

had dat er geen alternatief was, maar heeft vervolgens een brief hierover gestuurd aan de staatssecretaris.

Een ander CWI heeft tenslotte aangegeven, dat er vanaf het begin bij de gemeente bereidheid was om mee te werken. De desbetreffende gemeente geeft aan dat er weliswaar overeenstemming is bereikt, maar dat men zich onder druk gezet voelde om de uitkeringsintake weer terug te nemen, omdat deze taak anders niet meer of in onvoldoende mate zou worden uitgevoerd. De gemeente wilde de uitkeringsintake wel weer terugnemen in ruil voor duidelijke prestatieafspraken. Maar als het CWI deze afspraken niet nakomt, kunnen daaraan geen gevolgen worden verbonden. De gemeente is op zichzelf wel gelukkig met het feit dat de uitkeringsintake weer terug is bij de gemeente, omdat de kwaliteit van de uitkeringsintake zo beter gewaarborgd is. De verantwoordelijke wethouder heeft over de kwestie een brief aan de staatssecretaris gestuurd met het verzoek om financiële compensatie en aanpassing van de wet. De reactie van de staatssecretaris op de brief wordt teleurstellend geacht, omdat in de ogen van de gemeente niet daadwerkelijk op de problematiek wordt ingegaan.

2.3 Toename uitvoeringslasten voor gemeenten?

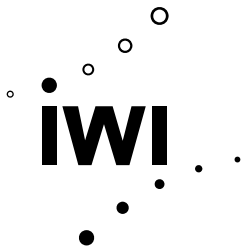
De nieuwe werkwijze van het CWI zou volgens de met de staatssecretaris gemaakte afspraken niet mogen leiden tot een toename van de lasten voor de ketenpartners. De inspectie heeft daarom specifiek gevraagd of de lasten voor gemeenten zijn toegenomen als gevolg van de gewijzigde dienstverlening door het CWI.

De efficiëncykorting bij CWI is bij de in het onderzoek betrokken CWI-vestigingen zichtbaar in een reductie van de personeelsbezetting. Bij alle in het onderzoek betrokken CWI-vestigingen is sprake van een afname van het aantal fte's.

Wat de gemeenten betreft, is het beeld wisselend. Voor gemeenten die vóór 2006 de uitkeringsintake al (deels) overdeden, verandert er nu niet zoveel, behalve dat (zoals door één gemeente werd aangegeven) het starten met een min of meer blanco aanvraag voordelen heeft. Voor gemeenten die nu voor het eerst weer zelf de uitkeringsintake gaan doen, geldt dat dit meer tijd kost, waardoor de lasten toenemen. Kleine gemeenten met een instroom van slechts enkele aanvragers per maand geven aan dat het allemaal niet zo veel uitmaakt.

Een gemeente, die de uitkeringsintake in het verleden niet zelf nog eens over deed, schat de benodigde extra tijd op zo'n twee uur per aanvraag. Het gaat volgens deze gemeente om een bewerkelijke procedure, omdat de doelgroep vaak moeite heeft om de benodigde stukken aan te leveren.

Een andere gemeente, die zelf de uitkeringsintake in het verleden wel deels over deed, schat de benodigde extra tijd op circa 15 minuten per aanvraag. Als gevolg hiervan heeft deze gemeente enkele extra fte's aangesteld. Nog een andere gemeente heeft tijdelijk een extra fte aangesteld, omdat men de extra tijd die nodig is voor de uitkeringsintake niet ten koste wilde laten gaan van de activiteiten in het kader van hoogwaardig handhaven en uitstroombestemming.

Bij de meeste gemeenten leiden de extra werkzaamheden echter niet tot een uitbreiding van het aantal fte's. Het extra werk komt er gewoon bij c.q. het leidt tot een verschuiving in de activiteiten van casemanagers. Twee gemeenten geven expliciet aan dat de extra tijd voor de uitkeringsintake ten koste gaat van re-integratieactiviteiten, participatie en sociale activering. Een andere gemeente geeft aan dat in principe een uitbreiding van twee fte's nodig zou zijn, maar dat een uitbreiding niet heeft plaatsgevonden. De werkzaamheden zijn bij deze gemeente nu meer gericht op de uitkeringsintake en minder op de re-integratieactiviteiten.

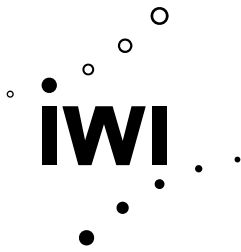
2.4 Meer accent op preventie en uitstroom bij CWI's?

Volgens de afspraken van de staatssecretaris met CWI dient de kwaliteit van de dienstverlening door het CWI op hetzelfde peil te blijven door een intensivering van de inspanningen op het terrein van preventie en uitstroom. De inspectie heeft daarom in het onderzoek gevraagd of de wijzigingen ten aanzien van de uitkeringsintake gepaard zijn gegaan met een wijziging van de dienstverlening door het CWI op andere terreinen (zoals bemiddeling, preventie en uitstroom) en of daarvan reeds resultaten zichtbaar zijn voor CWI respectievelijk gemeente.

In één regio geeft het CWI aan dat het aantal workshops voor werkzoekenden is toegenomen en er meer is geïnvesteerd in bemiddelingsactiviteiten door casemanagers (overigens zonder dat men de gewijzigde dienstverlening kan relateren aan concrete resultaten). Eén van de tot deze regio behorende gemeenten laat inderdaad aantekenen dat er sprake is van snellere arbeidsbemiddeling door het CWI, zonder dit met cijfers te kunnen onderbouwen. Een andere gemeente geeft aan, dat er zich geen wijzigingen hebben voorgedaan in de overige dienstverlening door het CWI. En weer een andere gemeente geeft aan dat het CWI door de overdracht van de uitkeringsintake naar de gemeenten de uitvoering van de overige diensten op gelijk niveau kon houden, zonder dat sprake is van een extra kwaliteitsimpuls. Er zijn voor deze laatste twee gemeenten geen resultaten zichtbaar op het terrein van bemiddeling, preventie en uitstroom, die gerelateerd kunnen worden aan de wijziging van de uitvoering van de uitkeringsintake. Door één van hen wordt wel een verminderde instroom geconstateerd, maar deze wordt toegeschreven aan de conjunctuur.

In een andere regio geven het CWI en de tot deze regio behorende gemeente aan dat resultaten van de wijzigingen nog niet kunnen worden aangetoond, omdat de wijzigingen pas in augustus 2006 werden ingevoerd. Het CWI geeft aan nog niet te kunnen vaststellen of het meer tijd kan besteden aan het bemiddelen van klanten. Verder zou het moeilijk te bepalen zijn wie precies voor welke resultaten verantwoordelijk is, aangezien binnen het bedrijfsverzamelgebouw nauw wordt samengewerkt en processen met elkaar verstrengeld zijn.

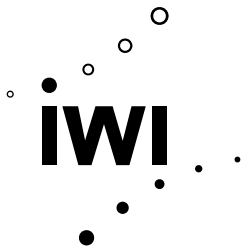
In een volgende regio geeft het CWI aan, dat men als gevolg van de personeelsreductie ervoor gekozen heeft om het accent van de werkzaamheden te verschuiven naar het bemiddelen naar werk. Het handhaven van de volledige uitkeringsintake voor de bewerkelijke groep van moeilijk bemiddelbare cliënten zou relatief teveel capaciteit vergen. Eén van de betrokken gemeen-

ten merkt op dat de instroom zou moeten afnemen omdat het CWI meer cliënten zou moeten kunnen bemiddelen naar werk. De gemeente ziet echter een tegengestelde ontwikkeling. Twee andere gemeenten hebben geen verlaging van de instroom bemerkt, terwijl sprake is van een aantrekkelijke arbeidsmarkt.

In de vierde regio heeft het CWI aangegeven zich in ruil voor de overdracht van de uitkeringsintake meer te richten op de bemiddelingsactiviteiten. Men kan ook betere cijfers laten zien op het terrein van uitstroom en preventie, maar daarbij wordt door het CWI opgemerkt dat moeilijk kan worden aangegeven hoe de resultaten tot stand komen, omdat daaraan vele factoren ten grondslag liggen. Het CWI ziet de cijfers als een gezamenlijke prestatie van CWI en gemeenten. Eén van de gemeenten laat aantekenen dat de beloofde extra bemiddelingsactiviteiten voor haar niet zichtbaar zijn. Een andere gemeente vindt het moeilijk te beoordelen; positieve resultaten kunnen ook het gevolg zijn van de economische opleving.

In de vijfde regio heeft het CWI uitgesproken, dat men door de overdracht van de uitkeringsintake meer ruimte heeft voor de bemiddeling van klanten naar werk. Dit CWI geeft aan dat voor het wegnemen van belemmeringen bij de klanten mogelijk middelen uit het Werkdeel van de gemeente kunnen worden ingezet. Het CWI heeft met de betrokken gemeente prestatieafspraken gemaakt over het te realiseren uitstroompercentage (70 procent van de kansvolle klanten zou binnen zes maanden moeten uitstromen). Verder is afgesproken dat zo mogelijk maandelijks gedetailleerd wordt gerapporteerd over de gerealiseerde uitstroom. Omdat de nieuwe procedure recent is ingegaan, is het volgens het CWI nog niet mogelijk uitspraken te doen over de resultaten. De betrokken gemeente geeft aan dat de wijzigingen in de dienstverlening niet merkbaar zijn en dat het effect niet is te meten.

3 Samenvatting en conclusies

De inspectie heeft onderzoek gedaan bij vijf CWI-regio's en daarbij gesproken met elf gemeenten. In het onderzoek is door de inspectie nagegaan of en zo ja, in hoeverre in de onderzochte regio's sprake is van overdracht van de uitkeringsintake van CWI naar gemeenten.

Daarbij speelt enerzijds een rol dat de taken van het CWI met betrekking tot de uitkeringsintake in de huidige wet- en regelgeving gedetailleerd worden aangegeven. Anderzijds kunnen CWI en gemeenten over de uitvoering van de wettelijke taken met elkaar afspraken maken en heeft de staatssecretaris in het kader van het jaarplan CWI 2006 onder voorwaarden ingestemd met de uitvoering van een beperkte intake door het CWI. Op grond hiervan zijn in de vijf onderzochte regio's afspraken tot stand gekomen tussen CWI en gemeenten over de uitvoering van de uitkeringsintake in 2006.

De afspraken hebben ertoe geleid dat in de onderzochte regio's een groot deel van de wettelijk bij het CWI belegde taken niet meer door het CWI wordt uitgevoerd, maar door de betrokken gemeenten. De conclusie van de inspectie is dat hier sprake is van een nagenoeg volledige overdracht van de uitkeringsintake van CWI aan gemeenten, die als zodanig niet in overeenstemming is met de geldende wet- en regelgeving en waarvan het de vraag is of deze past binnen de uitvoering van een beperkte intake zoals afgesproken met de staatssecretaris. De inspectie heeft al eerder erop gewezen dat partijen zich niet precies aan de beoogde taakverdeling hielden.¹⁵

De inspectie wijst erop dat een dergelijke situatie in het licht van de thans geldende wettelijke bepalingen niet voor onbepaalde tijd kan voortduren en dat besluitvorming nodig is over de noodzaak tot wetswijziging. Daarbij heeft de inspectie er kennis van genomen, dat het kabinet een oordeel over de SUWI-evaluatie heeft overgelaten aan het volgende kabinet.¹⁶

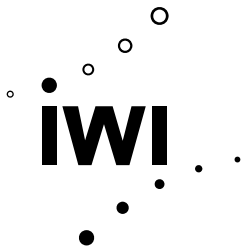
Ook heeft de inspectie kennis genomen van de opvattingen van CWI en VNG over de SUWI-taakverdeling, zoals die naar voren werden gebracht in de achtergrondgesprekken met deze organisaties en ook zijn neergelegd in hun reacties op de SUWI-evaluatie.¹⁷

Verder is in het onderzoek gekeken in hoeverre de in de onderzochte regio's gemaakte afspraken tussen CWI's en gemeenten voldoen aan de randvoorwaarden die de staatssecretaris heeft gesteld aan de uitvoering door CWI van een beperkte uitkeringsintake voor de WWB. Hierover concludeert de inspectie dat de door de staatssecretaris beoogde afstemming tussen CWI's

¹⁵ Zie 'Intake en beoordeling bij de bijstand', blz. 10.

¹⁶ Zie de aanbiedingsbrief van de staatssecretaris d.d. 28 augustus 2006 van de SUWI-evaluatie aan het parlement.

¹⁷ VNG is van mening, dat taken en verantwoordelijkheden weer 'natuurlijk' moeten aansluiten bij de kernkwaliteiten van de ketenpartners. CWI zou zich meer moeten richten op vacatureacquisitie en bemiddeling van makkelijke doelgroepen, gemeenten en UWV op de uitkeringsintake, arrangementen ten behoeve van de re-integratie van 'moeilijkere' doelgroepen en handhaving. CWI is van mening, dat in de discussie over de uitkeringsintake de essentie van de toedeling daarvan aan het CWI te weinig aan bod is geweest. De essentie lag in de ogen van CWI in de verplichting om voor een uitkeringsaanvraag verplicht langs de 'haag van vacatures' te moeten gaan, waardoor juist het preventieve aspect meer accent zou krijgen.

en gemeenten in de onderzochte regio's heeft plaatsgevonden. Hierbij merkt de inspectie op dat de in het onderzoek betrokken gemeenten veelal werden verrast door de brief d.d. 18 november 2005 van CWI, VNG en Divosa over de CWI-dienstverlening. In het vervolgtraject werd weliswaar in al de vijf onderzochte regio's overeenstemming hierover bereikt, maar een aantal gemeenten heeft daarbij aangegeven, dat zij zich voor het blok gezet voelden, hoewel zij begrip hebben voor de problematiek van de regionale CWI-vestiging. Ook geeft een aantal gemeenten aan het gevoel te hebben dat de bezuinigingen bij CWI op deze manier afgewenteld worden op de gemeenten. Dit staat naast het gegeven dat de in het onderzoek betrokken gemeenten vaak tevreden zijn dat zij de uitkeringsintake weer zelf kunnen uitvoeren.

Verder heeft de staatssecretaris met CWI afgesproken dat de lasten voor de ketenpartners als gevolg van de nieuwe werkwijze niet mogen toenemen. Hierover concludeert de inspectie dat voor de in het onderzoek betrokken gemeenten, die vóór 2006 de uitkeringsintake zelf al (deels) overdeden, er nu niet veel verandert. De extra werkzaamheden die gepaard gaan met een overdracht van de uitkeringsintake, deden zij op eigen initiatief toch al zelf. De onderzochte gemeenten die in 2006 de uitkeringsintake weer zelf zijn gaan doen, werden op dat moment wel geconfronteerd met extra werkzaamheden. Deze extra werkzaamheden hebben bij de meeste van deze gemeenten niet geleid tot een uitbreiding van het aantal fte's en in die zin dus niet tot een toename van de uitvoeringslasten. Daarbij geven sommige van deze gemeenten aan dat het extra werk ten koste gaat van de re-integratieactiviteiten.

Tenslotte is door de staatssecretaris met CWI afgesproken dat de kwaliteit van de dienstverlening op hetzelfde peil zou blijven door een intensivering van de inspanningen op het terrein van preventie en uitstroom. De in het onderzoek betrokken CWI's geven inderdaad aan dat men, in ruil voor de overdracht van de uitkeringsintake, meer ruimte heeft voor de bemiddeling van klanten naar werk. De in het onderzoek betrokken gemeenten zijn over het algemeen sceptisch ten aanzien van dit aspect. De inspectie concludeert dat in de onderzochte regio's concrete resultaten op het terrein van preventie en uitstroom (nog) niet of moeilijk zijn aan te tonen.

